

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

Звітність підприємства має велике значення як складова методу обліку, завершальний етап облікового процесу, засіб бізнесової комунікації і найважливіше джерело інформації про діяльність суб'єкта господарювання. Фінансова звітність господарюючих суб'єктів є найважливішим елементом інформаційного забезпечення фінансового аналізу, який здійснюється внутрішніми та зовнішніми його користувачами. Вона має неоціненне значення для керівників підприємства, оскільки відображає основні для обґрунтування управлінських рішень показники. За даними фінансової звітності можна судити про фінансовий стан, фінансові результати та рентабельність діяльності, рух грошових коштів підприємства та зміни, що відбулися у власному капіталі. Показники фінансової звітності дозволяють визначити забезпеченість фінансовими ресурсами, раціональність їх використання, дотримання фінансової дисципліни, прибутковість, виявити проблемні зони в діяльності та їх причини, а також розробити заходи щодо поліпшення фінансового становища.

У той же час фінансова звітність є реальним засобом комунікації, адже відповідно до свого призначення, надає правдиву і неупереджену інформацію її користувачам про фінансовий стан підприємства і зміни, що мали місце у ньому протягом звітного періоду. За показниками, наведеними у фінансовій звітності, зовнішні її користувачі обґрунтовують власні рішення з приводу надійності цього підприємства як потенційного партнера по бізнесу, об'єкта для інвестування, кредитування та його майбутніх перспектив.

Варто зазначити, що теоретичні та практичні аспекти формування фінансової звітності підприємства необхідно знати не тільки працівникам бухгалтерської сфери, але і всім користувачам бухгалтерської інформації, щоб вміти її «читати» і аналізувати представлену інформацію для поліпшення діяльності організації. Сучасному обліковцеві, аналітику, керівнику, особі, що приймає управлінські рішення, вкрай необхідно володіти глибокими знаннями стосовно суті, змісту, та взаємозв'язку складових фінансової звітності, їх ролі в діяльності підприємства, адже від цього залежить порядок визначення необхідних показників, їх правильне застосування для розрахунків та відповідна інтерпретація одержаних результатів.

Звітність, як важливий елемент методу бухгалтерського обліку, є системою узагальнених і взаємопов'язаних економічних показників поточного обліку, які характеризують результати господарської діяльності підприємств і організацій за звітний період. Фінансова звітність, складена за результатами господарської діяльності підприємства, використовується як інформаційна база оцінки його фінансового стану двома категоріями споживачів: самими підприємствами та цілим рядом зовнішніх користувачів, яким вона адресована (власники (керівні органи), інвестори, органи державної фіскальної служби, органи державної статистики, кредитні установи, інвестиційні та страхові компанії, тощо).

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності забезпечується Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 2 «Консолідована звітність» та рядом інших нормативних документів. У фінансовій звітності обов'язково висвітлюється інформація, розкриття якої передбачають Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку або Міжнародні стандарти фінансової звітності. Інформація або висвітлюється безпосередньо у фінансових звітах або розкривається у Примітках до фінансової звітності.

Визначальною формою фінансової звітності підприємства є Баланс (Звіт про фінансовий стан), який відображає активи підприємства, його зобов'язання та власний капітал на певну дату в грошовій оцінці. Важливе значення для здійснення аналізу фінансового стану підприємства має також є Звіт про фінансові результати (сукупний дохід), який містить інформацію про отримані доходи, здійснені витрати та фінансові результати підприємства. Звіт про рух грошових коштів включає інформацію про грошові кошти підприємства в розрізі видів діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова) за звітний період. Звіт про власний капітал складається з метою виявлення змін в складі власного капіталу підприємства за звітний період. Інформація, яка не вказана в даних звітах, але є досить важливою для розкриття фінансового стану підприємства, відображається у Примітках до фінансової звітності.

Аналіз фінансової звітності підприємства являє собою процес оцінки сьогоdnішнього та майбутнього фінансового стану й фінансових результатів діяльності підприємства з метою забезпечення ефективного процесу розвитку через оптимізацію фінансової політики або підтримки обґрунтованих рішень.

Фінансовий стан підприємства - комплексна систематизована характеристика економічної діяльності, що відображається системою показників, які висвітлюють наявність, розміщення, забезпеченість та ефективність використання фінансових ресурсів підприємства.

Фінансовий стан підприємства є результатом взаємодії всіх елементів фінансових відносин, що мають місце саме в процесі господарської діяльності, і характеризується як розміщенням і використанням активів, так і джерелами їх формування. Факторами формування фінансового стану є забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами та структура авансованого капіталу, раціональна структура активів та їх оптимальна оборотність, рентабельність діяльності, своєчасність та повнота розрахунків підприємства.

Кожне підприємство намагається досягнути стійкого фінансового стану, який полягає у оптимальному співвідношенні власних, запозичених і залучених фінансових ресурсів, та забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів для своєчасних розрахунків з постачальниками, а також з бюджетом та іншими ланками фінансової системи, подальшого соціального та також

Запорукою ефективного управління фінансовим станом підприємства є налагоджений аналіз показників звітності, його належний організаційний та методичний рівень, який не лише дозволяє визначити шляхи покращення організації фінансової роботи на підприємстві, але забезпечити конкурентоспроможність на ринку та інвестиційну привабливість.

Аналіз фінансового стану підприємства здійснюється за системою показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність, зокрема: показники майнового стану; фінансової стійкості та стабільності; ліквідності та платоспроможності; показники прибутковості.

Слід зазначити, що внаслідок послідовного реформування в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності відбулися суттєві зміни, які зумовлюють необхідність перегляду традиційних та створення нових адекватних методик фінансово-економічного аналізу.

Список використаних джерел

1. Спільник І. В. Тинська І.В. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу і проблеми його вдосконалення. Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. Тернопіль: Економічна думка. 2011. Випуск 8, Ч. 2. С. 423-425.

2. Спільник І. Ярощук О. Принцип системності в аналітичних дослідженнях. Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. Том 28. № 2. С. 182-190.

3. Шкарабан С.І., Спільник І.В., Шеремета М.Й. Фінансовий аналіз. Навч.-метод. комплекс дисципліни (для студентів напряму підготовки «Фінанси і кредит»). Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка». 2009. 252 с.

4. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами : монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2021. 200 с.